

arodpolicies.org

arod@arodpolicies.org

Jørn Sigurd Maurud
Riksadvokat

18.08 2021

Sivil ulydighet og prøvelsesrett for menneskerettigheter i ruspolitikk

AROD viser til tidligere korrespondanse. Som det går frem av [denne](#) vil vi den 11. september 2021, kl. 1300 ha en sivil ulydighetsaksjon utenfor politihuset for å fremme et lenge oversett rettighetsbilde, og vi ber om et samarbeid med politi og påtalemyndighet.

Vi ber om et samarbeid fordi ingen er tjent med lover som gjør mer skade enn nytte, fordi rettsstaten oppsetter [garantier](#) for behandlingen av forfulgte grupperinger, og fordi politikerne har ignorert sine [forpliktelser](#) på dette området.

Vi ber om et samarbeid på vegne av rundt 300.000 forfulgte nordmenn, og vi ber om assistanse fra Riksadvokaten spesielt, fordi Riksadvokaten så langt i rusreformen har vist seg som den mest pålitelige aktør i tilsikringen av grunnlovfestede prinsipper. Det er de samme prinsipper AROD forsvarer ved sin sivil ulydighet som Riksadvokaten forfektet i sitt høringsinnspill til rusreformen, og den strid om [maktmidler](#) som nå råder er bare én tråd i et større problembilde som det må ryddes opp i.

Etter rusrapportens påvisning av offentlig panikk som utslagsgivende for politikken ligger det i kortene at et større rettighetsbilde er uavklart: Straff for bruk har ikke bare vist seg prinsipielt uforsvarlig, men myten om narkohaien er avkledd som politisk fiksjon, og det moralske skillet som utvalget etablerte mellom bruk og salg er høyst vilkårlig. I rettighetsammenheng er det også meget tvilsomt, da det beror på at man forvirr tilbuds- og etterspørselsproblematikken til en offer- og overgriperkontekst, og derfra aksepterer en større blindsoner.

Denne blindsonen ligger til grunn for mye død og ødeleggelse, og AROD vil derfor ha et [cannabisutsalg](#) ved politihuset slik at vi kan benytte prøvelsesretten på loven.

Anledningen er en unik mulighet til å stå opp for rettsstats garantier, og vi ber om at den ikke går til spille. Det er kanskje kontroversielt i dag å stå opp for en menneskerettsanalyse og et helhetlig rettighetsbilde, men innen 5-10 år er situasjonen en annen. Reguleringen av cannabis vil da ha bredt videre om seg, og det vil være langt mer kontroversielt om Norge fortsatt, på autopilot, opprettholder lovens strengeste straff for handlinger som er lovlig regulert i land vi kan sammenligne oss med.

Juridisk og moralsk er det rett og slett ikke bærekraftig. AROD kommer til å bruke vår sivile ulydighet til å få [fokus](#) på problemstillingen internasjonalt, og vi har allerede tidligere høyesterettsdommere og politimenns sympati. Vi ber derfor Riksadvokaten om å støtte arbeidet for en menneskerettsanalyse i vår tid, slik at Norge kan bli et foregangsland heller enn til spott og spe.

En helhetlig menneskerettsanalyse

AROD tilbyr en slik analyse i form av vår prosedable påstand, [Human Rising: The Prohibitionist Psychosis and its Constitutional Implications](#).

Denne [kritikerroste](#) rapporten tar rusreformutvalgets funn av moralsk panikk på alvor og viser sammenhengen mellom dette fenomenet og menneskerettsbrudd. Den gjør dette basert på den samme prinsipielle tenkning som vår grunnlovstradisjon oppstiller, og som rusreformutvalget bygger sin rapport på, og dette er altså vårt forsvar for de forfulgte.

Det blir analysene i denne boken staten må ugyldiggjøre, og kort oppsummert er det [fem](#) spørsmål som må besvares. Det gjenstår å se om staten vil forsvare forbudslinjen, men det er her lista ligger om forbudstilhengerne skal ha sitt på det tørre målt opp mot en generell menneskerettsanalyse.

Vi minner om at narkotikalovene har sin opprinnelse som unntakstilstandslover, at de bygger på ideen om en større fiende som truer, og at dette trusselbildet vil være temaet for rettsforhandlingene. Er det et fornuftig skille mellom lovlige og ulovlige stoffer? Er det proporsjonalitet mellom mål og middel? Finnes det mindre inngripende metoder, bedre egnet til å sikre samfunnet? Dette vil bli avgjørende for klarleggingen av et rettighetsbilde.

Enten staten vil forsvare forbudslinjen eller ikke, forventer vi at politi og påtalemyndighet stiller seg bak rettsstatens garantier, og at kravet om en menneskerettsanalyse støttes. Det er i Norge like mye tingrettsdommerens som Høyesteretts oppgave å opprette en uavhengig, upartisk, og kompetent rett/kommisjon som skal vurdere problemstillingen, og det er unødig tidkrevende og kostnadsfullt å vente på Høyesterett. Rent faktisk, om ikke påtalemyndigheten motsetter seg slik analyse, kan hundrevis av liv reddes og tusenvis av fengselsår bli spart, og vi ser at saken prosesseres så fort som mulig i rettsvesenet.

Med Riksadvokatens kontor om bord som forsvarer av menneskerettighetsprinsipper, vil dommeren raskt nok se den konstitusjonelle vekten som tynger, samt viktigheten av at domstolen aksepterer rettsstatens føringer, og spørsmålet blir da hvordan problemstillingen kan bli best mulig avklart.

På dette området har tid og budsjett mye å si, men vi har med etterkrigstidens viktigste problemstilling å gjøre, og en idé er å bygge videre på rusreformutvalget. Dette er fagfolk som allerede har gjort et godt arbeid på området, og AROD aksepterer utvalgets kompetanse. Hadde ikke regjeringen lagt føringer om at et regulert marked var uakseptabelt, kunne utvalget satt sammen en rapport som gikk langt lenger i sine konklusjoner, og vi ser dette som det beste utgangspunktet. AROD anbefaler derfor at utvalget får som oppgave å se på sammenhengen mellom moralsk panikk, syndebukkmekanismen, vilkårlig fengsling og menneskerettsbrudd, med utgangspunkt i vår prosedable påstand, [Human Rising](#).

Gi utvalget tid til å se på denne boken, og enten plukke den fra hverandre med sin fagkunnskap, eller ta konsekvensene av den påviste sammenhengen og gi de forfulgte et effektivt rettsmiddel. Dette er en mulig vei om rettsstaten skal sikres, forutsatt at motforestillinger er forsvarlig ivaretatt. Som nylig i Mexico vil domstolene da ta grep om den politiske prosessen, og sørge for ledelse på rettsstatens vegne.

Vi ser frem til å høre fra Riksadvokaten om dette. Vi er håpefulle fordi Riksadvokaten synes å være klar over at det bare er én riktig side av historien, og det er på side med de prinsipper som bygger vår

rettsstat. At Riksadvokaten kjenner disse prinsippers vekt må har vært avgjørende for den høyere påtalemyndighets ståsted i rusreformen så langt, og det ville være uendelig trist for nasjonen om Riksadvokaten faller fra. I tider med moralsk panikk er første prinsipper det eneste som kan redde et land opp og frem, og AROD ser derfor frem til et samarbeid.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in black ink that reads "Roar Mikalsen". The signature is fluid and cursive, with the first name "Roar" and last name "Mikalsen" clearly distinguishable.

Roar Mikalsen
Leder for AROD,
Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk